Svendborg Kommune

Bæredygtig-hedsstrategi

version 1.0 - 2020

Inklusiv lokal Agenda 21-strategi og FNs verdensmål for bæredygtig udvikling

FORSLAG

cittaslow SVENDBORG

Indhold

Forord ..... **s. 3**

Bæredygtighed i Svendborg Kommune ..... **s. 5**

FNs verdensmål for bæredygtig udvikling - udvalgte mål i fokus ... **s. 6**

FNs verdensmål: Sådan vil vi arbejde med målene i Svendborg ..... **s. 7**

Mål 3: Sundhed og trivsel ..... **s. 8**

Mål 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst ..... **s. 12**

Mål 9: Industri, innovation og lokalsamfund ..... **s. 16**

Mål 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund ..... **s. 18**

Mål 12: Ansvarligt forbrug og produktion ..... **s. 22**

Mål 13: Klimaindsats ..... **s. 26**

Mål 15: Livet på land ..... **s. 28**

Mål 17: Partnerskaber for handling ..... **s. 32**

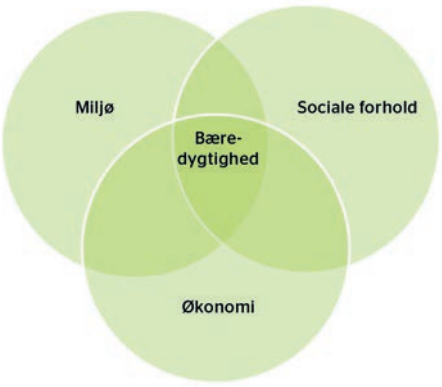

Forord

I Svendborg Kommune arbejder vi med et helhedsorienteret bæredygtighedsbegreb. Det betyder, at vi arbejder for, at kommunen er i økonomisk, social og miljømæssig balance. Vi definerer derfor bæredygtighed ved:

- *mindst mulig miljøpåvirkning*
- *økonomisk balance*
- *sociale forhold tilgodeses*

I praksis sker der en afvejning i det konkrete arbejde, hvor det kan forekomme, at enten mindst mulig miljøpåvirkning, det økonomiske eller de sociale forhold vægter mere end de to øvrige.

Klimakrise, vildere vejr, insekters massedød og øget pres på naturen diskuteres meget. Vi tror på, at hvis vi skal skabe en kommune i sund udvikling med øget bosætning, turisme, et aktivt liv og fællesskaber, så er vi nødt til at tage hånd om de udfordringer, vi har med hensyn til den miljømæssige bæredygtighed.

Med denne version 1.0 sætter vi fokus på 8 af de 17 verdensmål for at understøtte bæredygtig udvikling. Vi har valgt at starte med disse, da de vurderes mest relevante i forhold til de temaer, som vores Planstrategi omhandler.*

For Byrådet er det vigtigt, at vi generelt handler på en måde, som er med til at realisere FNs verdensmål.

Nærværende Bæredygtighedsstrategi er ligeledes vores Lokal Agenda 21-strategi. Med version 1.0 gives et indblik i, hvordan igangværende projekter og aktiviteter i kommunen er med til at realisere flere af verdensmålene. Samtidig sætter vi fokus på, hvad vi kan gøre fremadrettet, og hvordan vi vil følge op på, at de opsatte mål nås.

I forbindelse med tilblivelsen af bæredygtighedsstrategien har vi holdt et borgermøde, hvor ca. 30 borgere mødte op. På borgermødet blev ønsker og idéer til at styrke bæredygtigheden i kommunen drøftet. Alle input har været med til at kvalificere arbejdet med strategien og nogle af dem er gengivet direkte i strategien.

Fremadrettet vil borgerinddragelse blive et tema for, hvordan vi kan arbejde med at realisere verdensmålene. Det vil ske i forbindelse med udarbejdelse af Bæredygtighedsstrategi 2.0 fra 2020.

Venlig hilsen

Bo Hansen
Borgmester
Svendborg Kommune

Bruno Hansen
Formand for Miljø- og Naturudvalget
Svendborg Kommune

Måned 2019

*) En Planstrategi fortæller i hvilken retning, kommunen bevæger sig: Vores vision og strategi for udvikling.

Sankt Nicolai gade
NOA NOA
MP/ARKITEKTER

Bæredygtighed i Svendborg Kommune

Byrådet har i forbindelse med vedtagelsen af Planstrategi '19, som er kommunens vision for udvikling de kommende 12 år, besluttet, at vi som kommune skal have en selvstændig bæredygtighedsstrategi. Bæredygtighedsstrategien synliggør vores indsatser på det strategiske niveau og rummer vores fokus på FNs verdensmål for bæredygtig udvikling samt vores lokale Agenda 21-strategi.

FNs 17 mål for en global bæredygtig udvikling blev vedtaget af FNs generalforsamling den 25. september 2015. Målene gælder fra 2015 til 2030.

Begrebet "Agenda 21" stammer fra FN's konference om miljø og udvikling i Rio de Janeiro i 1992, hvor det omfattende handlingsprogram "Agenda 21" blev vedtaget af alle de 180 stater, som deltog - herunder Danmark.

En Lokal Agenda 21-strategi skal indeholde beskrivelse af, hvordan kommunen vil mindske miljøbelastningen, fremme biologisk mangfoldighed, fremme samspil mellem beslutninger om miljø, økonomi og sociale forhold samt inddrage befolkning og erhvervsliv.

Figur 1:
Svendborg Kommunes bæredygtighedsstrategi er vores Lokal Agenda 21-strategi samt vores fokus på udvalgte FN verdensmål.

FNs verdensmål for bæredygtig udvikling

Siden 2015 har regeringen, Folketinget, kommuner, virksomheder m. fl. arbejdet med verdensmålene. I marts 2017 fremlagde regeringen en handlingsplan for FNs verdensmål. Samtidig blev Folketingets tværpolitiske netværk for verdensmålene (2030-netværket) etableret. Netværket har i dag 66 medlemmer, der repræsenterer alle partier i Folketinget.

Der er tre store opgaver knyttet til en realisering af verdensmålene.

For det første skal lande, kommuner, virksomheder og borgere vide, hvad deres udgangspunkt for arbejdet er.

Dernæst skal der formuleres visioner for Danmark i forhold til den fremtidige situation i 2030, hvor man forestiller sig, at verdensmålene er realiseret i Danmark, kommuner og virksomheder m. fl.

Og for det tredje skal det besluttes, hvilke initiativer, der er nødvendige at gennemføre for at realisere verdensmålene i 2030. Det handler om politiske og ledelsesmæssige beslutninger i regering, Folketing, kommunalbestyrelser, virksomhedsledelser mm.

Kommunerne har her en særlig rolle. De er centrale leverandører af offentlige serviceydelser og det er lokalt, at verdensmålene kan oversættes til konkrete løsninger og indsatser.

Desuden er det vigtigt, at kommunerne tager et globalt ansvar, da globale forandringer også kan mærkes lokalt. Eksempelvis når tørke og hungersnød andre steder i verden sætter en migration i gang.

Verdensmålene kan også bidrage til at udvikle ny viden og metoder til at løse danske samfundsudfordringer. For eksempel når flere lande og kommuner beskæftiger sig med at løse de samme problemer, og der opstår nye idéer og innovative metoder til løsning af de samme samfundsproblemer.

I Svendborg Kommune vil vi bidrage til, at visionerne omsættes til handlinger. Med denne Bæredygtighedsstrategi 2020 tager vi første skridt.

På sigt håber vi, at verdensmålene kan anvendes som fælles ramme for at styrke sammentænkning og udvikling af nye innovative løsninger på tværs. Nye løsninger kan findes i samarbejde på tværs af fag, forvaltninger, kommuner, myndigheder, virksomheder m.fl.

Sådan vil vi arbejde med målene i Svendborg:

I denne bæredygtighedsstrategi har vi fokus på:

- det vi gør,
- det vi vil gøre,
- hvordan vi følger op,
- det borgere, virksomheder og foreninger selv kan gøre, og
- planer, politikker og strategier, der er med til at realisere verdensmålene

Mål 3: Sundhed og trivsel

Svendborg har en bærende vision om det gode liv for alle borgere. Sundhed og trivsel er en af byggestenene for den vision, da oplevelsen af at have det godt, er tæt forbundet med vores fysiske, psykiske og sociale sundhed.

Det gør vi:

- Cigaretter og rusmidler
    - Der er indført røgfri arbejdstid for alle medarbejdere.
    - Der tilbydes rygestopforløb for borgere og medarbejdere.
    - Der er etableret et fagligt fagligt netværk mellem kommune og ungdomsuddannelser med særligt fokus på forebyggelse af rusmidler.

- Mental sundhed og bevægelse
    - Der er fokus på at styrke børn og unges mentale sundhed via forældre- og familieforberedelse i sundhedsplejen, sundhedspædagogiske aktiviteter i skole, ressourceindsats i børnehuse og dagplejegrupper, åben anonym rådgivning m.m.
    - Alle folkeskoler er idrætsskoler (alle skoleklasser 0-6. klasse har seks lektioners idræt/uge).
    - Indsats på dagtilbudsområdet (bevægelse, kropsbevidsthed og motorisk udvikling).
    - Naturens sundhedsfremmende gevinster udnyttes ved at bruge naturen som mødested og ramme for fællesskaber i forskellige sundhedsprojekter som ”Aktiv i naturen”, ”Sund i Naturen”, ”Bevæg dig for livet” og ”Vildmænd”.
    - Der indgås aftaler med private lodsejere om etablering af stier og opholdsarealer, så mulighederne for aktiviteter i naturen øges.
- Sygdomsforebyggelse
    - Der arbejdes systematisk med forebyggelse af kroniske sygdomme.
    - Den kommunale gadesygeplejerske arbejder forebyggende med særligt udsatte borgere.

Det vil vi gøre:

- Understøtte borgerne i at bruge egne ressourcer til at håndtere de udfordringer, der måtte komme i livet, både fysisk, psykisk og socialt.
- Tilbyde børn, unge og seniorer samt foreninger mange muligheder for at dyrke forskellige former for motion, bevægelse og friluftsliv.
- Sætte tidligt ind og forebygge, at borgerne udvikler dårlig fysisk og/eller mental sundhed.
- Skabe lighed i sundhed ved at tilpasse kommunens tilbud til den enkelte borger, i så høj grad det er muligt.
- Arbejde for røgfri skoletid i folkeskoler og på ungdomsuddannelserne.
- Styrke samarbejdet omkring forebyggelse og behandling af rusmiddelmisbrug.
- Skabe muligheder for at borgerne kan indgå i fællesskaber og netværk, der skaber nærvær, forebygger ensomhed og kan rumme forskelligheder.

Det jeg som borger, virksomhed eller forening selv kan gøre:

- Tilvælge bevægelse og motion i hverdagen.
- Fravælge cigaretter og rusmidler.
- Tage imod kommunale tilbud om eksempelvis genoptræning.
- Deltage i fællesskaber omkring eksempelvis interesser, sport og måltider.
- Deltage i tilbud til borgere med kroniske sygdomme i form af patientskoler i Sundhedshuset

Fortsættes på næste side

BORGERNE MENER

"Brug naturen endnu mere som uderum for undervisning og behandling."
Input fra borgermøde

BORGERNE MENER

"Styrk fællesskaber af enhver art. De kan forebygge ensomhed, styrke fysisk og mental sundhed samt skabe vilje og lyst."
Input fra borgermøde

Mål 3: fortsat

Sådan følger vi op:

- Måler løbende på borgernes sundhed og trivsel i kommunen via:
  - den nationale sundhedsprofil "hvordan har du det?", som gennemføres hvert fjerde år.
  - kommunale undersøgelser som eksempelvis sundhedsplejens undersøgelser, børn- og ungesundhedsprofilen, FOKUS samt program for læringsledelse.
- Derudover danner Sundhedsaftalen i Region Syddanmark 2019-2023 rammen om en række tværsektorielle målsætninger, som kommunen vil følge og arbejde ud fra. Herunder:
- Forløbsprogrammer vedrørende kroniske sygdomme og røgfri fremtid.
- Samarbejder tæt med Svendborg Frivilligråd og Frivilligcentret.

Eksempler på politikker, planer og strategier der er med til at realisere FNs verdensmål 3:

- Bevægelsespolitik
- Frivilligpolitik
- Idrætspolitik
- Natur- og Friluftslivstrategi
- Politik for Socialt udsatte borgere
- Rusmiddelpolitik
- Sundhedspolitik
- Værdighedspolitik

BORGERNE MENER

"Byg videre på det, som Svendborg er kendt for indenfor idræt, bevægelse og maritime aktiviteter."

Input fra borgermøde

Mål 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst

Der arbejdes løbende på at styrke tilknytningen til kommunens virksomheder gennem forenkling af erhvervsfremmesystemet, oplysning, vejledning og facilitering af netværk. Virksomhedernes bevidsthed om cirkulær økonomi skal øges, hvilket også vil skabe konkurrencefordele både nationalt og globalt.

Der er et stort potentiale i turisme for Svendborg, og her gælder det om at skabe den nødvendige balance mellem vækst og arbejdspladser samt særlige hensyn til sårbar natur, f.eks. i Det Sydfynske Øhav.

Svendborg Kommune arbejder målrettet med at skabe beskæftigelse til borgere med selvoplevet handicap samt nedbringe antallet af unge, der ikke er i arbejde, og som ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Det gør vi:

- Beskæftigelse og bæredygtig vækst
    - Tilrettelægger beskæftigelsesindsatsen så mænd og kvinder får lige mulighed for at opnå de kompetencer, der skal til for at få en tilknytning til arbejdsmarkedet.
    - Tilrettelægger en virksomhedsrettet indsats i forhold til rekruttering og opkvalificering til brancher med gode beskæftigelsesmuligheder.
    - Har handicapkompenserende ordninger, så flere borgere med et selvoplevet handicap opnår beskæftigelse.
    - Fremmer naturturisme gennem projekter og samarbejder med andre kommuner: ”Geopark Det Sydfynske Øhav”, ’Havørred Fyn’ og ”Bike Island 2020”.

Det vil vi gøre:

- Sikre at færrest mulige personer modtager passiv forsørgelseshjælp.
- Sikre at flere borgere med et selvoplevet handicap opnår en tilknytning til arbejdsmarkedet.
- Reducere antallet af unge, der modtager uddannelseshjælp, i forhold til året før. Herunder særligt fokus på de psykisk sårbare unge.
- Etablere afklaringstilbud for unge for at sikre, at de får en hurtigere afklaring af deres uddannelses-/beskæftigelsesmål.
- Skabe høj kvalitet i oplevelser og aktiviteter for turister.
- Gennem lokalt og tværkommunalt samarbejde vil vi styrke væksten i overnatninger hele året.

Det jeg som borger, virksomhed eller forening selv kan gøre:

- Efterspørge og undersøge muligheder for grøn omstilling i bolig og erhverv.
- Gentænke om affald i stedet kan udnyttes som en ressource.
- Tillade offentlig adgang på privat jord.

Fortsættes på næste side

BORGERNE MENER

"Skabe bredere uddannelser, så flere kompetencer kommer i spil. For mange kan for lidt."

Input fra borgermøde

BORGERNE MENER

"Virksomheder skal bidrage til at realisere verdensmålene. Kommunen kan promovere virksomheder, når de arbejder med verdensmålene."

Input fra borgermøde

Mål 8: fortsat

Sådan følger vi op:

- Følger udviklingen i antal modtagere på passiv forsørgelse. I forhold til handicappedes tilknytning til arbejdsmarkedet vil den blive fulgt via beskæftigelsesministerens måling af ministermålet vedrørende handicap.
- Følger udviklingen i antallet af unge, der modtager uddannelseshjælp.
- Følger udviklingen i overnatninger via VisitDanmarks kommunale overnatningsstatistik.

Eksempler på politikker, planer og strategier der er med til at realisere FNs verdensmål 8:

- Erhvervspolitik
- Handicappolitik
- Indkøbs- og Udbudspolitik
- Integrationspolitik
- Natur- og Friluftslivstrategi
- Politik for socialt udsatte
- Ungestrategi
- Beskæftigelsesplan

BORGERNE MENER

"Genanvend endnu flere materialer, så affaldsmængden falder. Et godt eksempel er virksomheden Gamle Mursten."

Input fra borgermøde

CC Jensen – en lokal virksomhed, der arbejder med cirkulær økonomi indenfor oliefiltreringsløsninger.

Flere handicappede skal i arbejde

Antallet af unge uden arbejde eller uddannelse skal reduceres.

Øhavet tiltrækker turister, blandt andet havkajakroere

Mål 9: Industri, innovation og lokalsamfund

Svendborg Kommune prioriterer offentlig transport, cykelstier og etableringen af landsbyklynger, som kan styrke infrastrukturen og bidrage til attraktive og mere bæredygtige lokalområder med kvalitet i boliger og friarealer. Arkitektoniske kvaliteter respekteres.

Kommunens bæredygtige bydel Tankefuld skal fortsat udvikles med fokus på fællesskab og miljø, alternativ energi, energibesparelser samt lokal afledning af regnvand.

Svendborg Kommune tilskynder til bæredygtighed i virksomheder og landbrug gennem oplysning, og så vidt det er muligt gennem myndighedsarbejdet.

Det gør vi:

- Fokuserer på fortætning af byer samt udvikling af landsbyklynger.
- Ved udarbejdelse af miljøgodkendelser og miljøtilsyn, går vi i dialog med ejerne om, hvordan de kan blive mere bæredygtige (information om energirådgivning og energitilskud samt krav om regulering). På den måde sikrer vi, at forurening af luft, jord og vand begrænses.

Det vil vi gøre:

- Give virksomheder adgang til vejledning/services vedrørende grøn omstilling.
- Styrke virksomheders adgang til den ekspertviden og de tilbud, der findes i erhvervsfremmesystemet (ErhvervshusFyn og nationalt) samt i den private sektor.
- Være medarrangør på relevante kampagner/arrangementer omkring cirkulær økonomi målrettet forskellige dele af erhvervslivet, således at det er nærværende og lokalt tilgængeligt.

BORGERNE MENER

" Skab nye virksomheder baseret på lokale ressourcer. Eksempelvis produktion af blå biomasse som samtidig renser vandet (blåmuslinger)."

Input fra borgermøde

Det jeg som borger, virksomhed eller forening selv kan gøre:

- Energioptimere bygninger.
- Udskifte oliefyr til mere miljøvenlige energikilder.
- Erstatte bilture med cykelture/offentlig transport.
- Udskifte benzin/dieselbiler med elbiler.

Sådan følger vi op:

- Udarbejder årligt oversigt over resultater og indsatsområder.

Eksempler på politikker, planer og strategier der er med til at realisere FNs verdensmål 9:

- Arkitekturpolitik
- Erhvervspolitik
- Klima- og Energipolitik

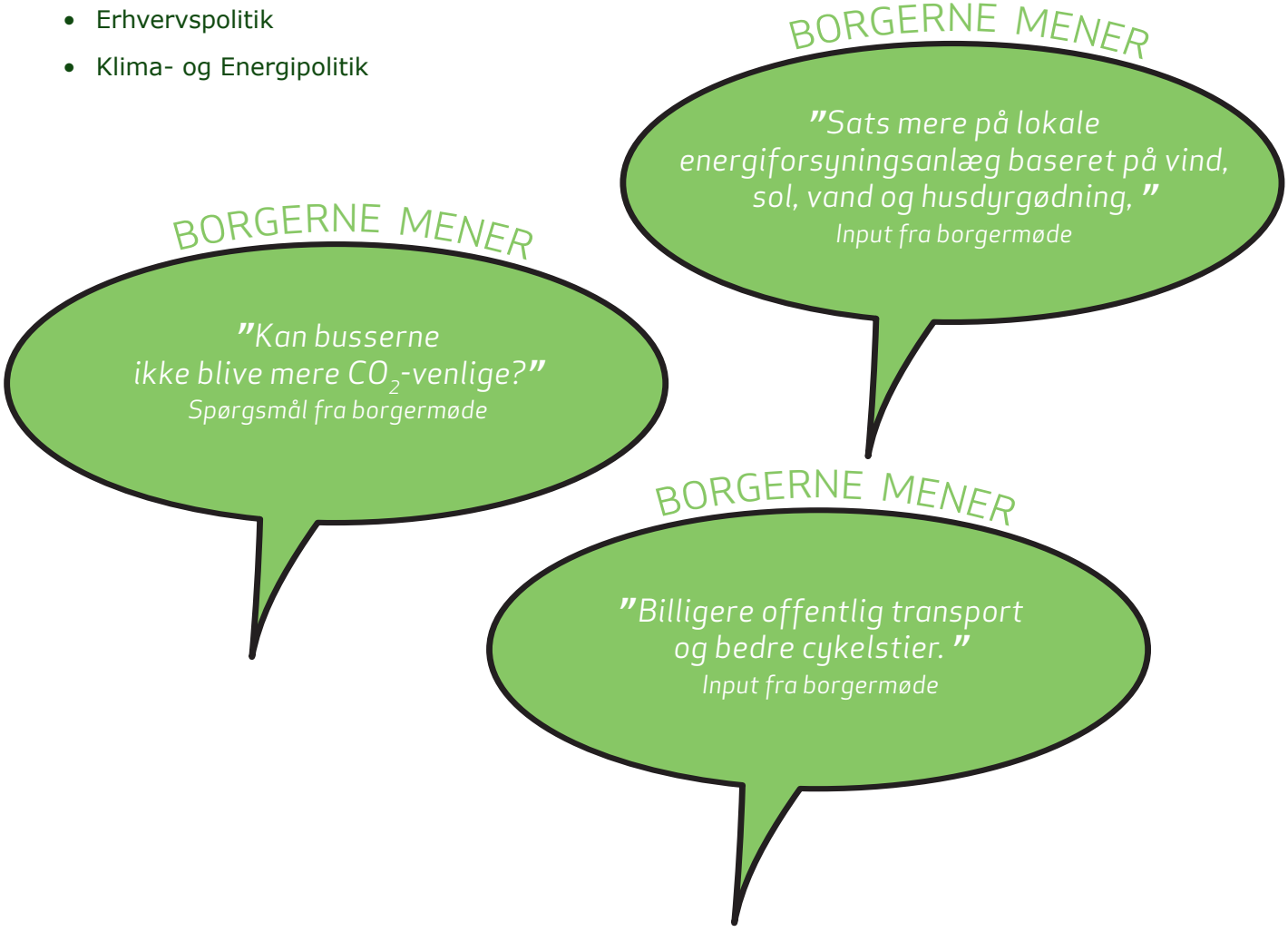

Mål 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund

Svendborg Kommunes Planstrategi '19 sætter fokus på byudvikling, lokalsamfund og fortsat øget bosætning i Svendborg.

Svendborg satser på social mangfoldighed og et alsidigt boligudbud fra små, billige boliger til specialboliger til borgere med særlige behov.

En effektiv kollektiv trafik såvel som specialkørsler, som tilgodeser blandt andet pensionister og handicappede, er med til at skabe et inkluderende og bæredygtigt samfund.

Kommunen har også ansvaret for en affaldsbehandling, hvor deponering og forbrænding af affald så vidt muligt undgås, og hvor affald i stedet skal udnyttes som en ressource.

Cittaslow er med til at fremhæve Svendborgs særlige ken¬detegn og styrker: naturen, landskaberne, det maritime, det kulinariske, de velbevarede historiske bygninger, de snoede gader og de levende landsbyer. Målet med Cittaslow er at øge livskvaliteten ved at arbejde for at fremme værdier, som kvalitet, bæredygtighed og lokale produkter.

Det gør vi:

- Har særlige kørselsordninger for skoleelever, pensionister og handicappede.
- Indtænker sundhed og trivsel i byudviklingsprojekter, kommuneplanlægning og borgerrettede indsatser.
- Har igangsat alment boligbyggeri seks forskellige steder i Svendborg By, ved Troense og i Stenstrup (fordi der i dag ikke findes ledige almene boliger i kommunen).
- Har udarbejdet "Den boligsociale Helhedsplan 2018-21", som dækker 7 boligområder i samarbejde med boligforeningerne SAB og BSB Svendborg samt Landsbyggefonden.
- I projekterne "Liv i min by" og "Den Blå Kant" skabes mere plads til små grønne områder i den tætbebyggede by og havn.
- Har begrænsninger på den tid en bil må stå i tomgang til 1 minut (tomgangsregulativ).

Det vil vi gøre:

- Stille krav om el eller anden ikke-fossil energikilde i udbud vedrørende buskørsel og specialkørsler.
- Sikre varierende bosætningsmuligheder i lokalområderne, som er et passende, varieret og fleksibelt udbud af boliger til borgere i alle aldre og i alle livssituationer.
- Forny det almene boligudbud med etablering af familieboliger og for eksempel seniorbofællesskaber.
- Styrke boligområdernes attraktion, både for nuværende og kommende beboere, i tæt dialog og samarbejde med boligorganisationerne, og arbejde for at sikre en fælles indsats og retning for boligsociale tiltag i de udsatte boligområder.
- Indføre ny affaldsordning fra 2020 med mere sortering.
- Bruge naturen til at skabe sunde rammer, som man kan være aktiv i og nyde alene eller i fællesskab med andre.

Det jeg som borger, virksomhed eller forening selv kan gøre:

- Engagere dig socialt og miljømæssigt i dit boligområde.
- Sortere affald til genanvendelse.
- Undlade at holde i tomgang.
- Udskifte benzin/dieselbiler med elbiler.

Fortsættes på næste side

BORGERNE MENER

"Profilér landsbyer og landejendomme med mere fokus på god plads til aktiviteter. Gør områderne mere attraktive."

Input fra borgermøde

Mål 11: fortsat

Sådan følger vi op:

- I forbindelse med ny Kommuneplan og ny befolkningsprognose vurderes behovet for nye typer af boliger, herunder almene boliger (ungdoms-, familie- og ældreboliger), samt beliggenheden heraf.
- Redegør for og revurderer de opstillede mål i samarbejde med boligorganisationerne i forbindelse med ansøgning om en ny Boligsocial Helhedsplan.
- Opgør andelen af borgerrettede indsatser, der anvender udearealet som arena.
- Følger udviklingen af Geoparken og dens selvstændige bæredygtighedsstrategi.

Eksempler på politikker, planer og strategier der er med til at realisere FNs verdensmål 11:

- Affaldspolitik
- Den Boligsociale Helhedsplan
- Boligstrategi
- Erhvervspolitik
- Klima- og Energipolitik
- Kommuneplan
- Planstrategi

BORGERNE MENER

"Mere kan deles ved at oprette delecentraler/-portaler – eksempelvis plæneklippere, trailere, redskaber. Alle skal ikke eje alt selv."

Input fra borgermøde

BORGERNE MENER

"Flere bytræer – eksempelvis kan veje med navnet "Allè" tilplantes med træalléer."

Input fra borgermøde

Træer i byrummet skaber oplevelser og stemning i byen.

Cittaslow- det gode liv - er også mødet mellem by og havn.

Daginstitutionen Humlebien er DGNB-certificeret.

Demensbyens have giver aktivitetsmuligheder og livskvalitet for beboerne.

Mål 12: Ansvarligt forbrug og produktion

Madspild er et stort problem for samfundet, både etisk, miljømæssigt og økonomisk. Kommunen arbejder derfor målrettet med at reducere madspild. Det sker blandt andet via omlægning af kommunens køkkener til mere økologi. Øget brug af økologi fører ofte til øget brug af uforarbejdede råvarer og årstidens danske og lokale produkter, og spildet af råvarer og den færdige mad bliver mindre.

Kommunens indkøbspraksis tager højde for levetidsomkostninger og ikke alene anskaffelsesprisen, og i stor udstrækning indkøbes miljøcertificerede produkter.

Det Sydfynske Øhav er udpeget som Natura 2000-område, og det er vigtigt med hensyn til naturen og sårbare arter for at opnå en bæredygtig livsstil og udvikling i naturturismen i Svendborg Kommune.

Det gør vi:

- Svendborg Kommunes kommunale leverandør af mad, Det Gode Madhus, affaldssorterer og har erhvervet Refood-mærket ved at indsamle madaffald og sende det til genanvendelse til f.eks. biodiesel.
- Alle kommunale køkkener er omlagt til økologi med det økologiske spisemærke til minimum bronze (30-60 % økologi).
- Via undervisning og pædagogiske aktiviteter gennemføres pilotprojekter om affaldssortering, så børn og unge opnår en øget viden og erfaring med sortering og genanvendelse af ressourcer.
- Har øget indsatsen for at kortlægge bygninger, der skal nedrives, for at undgå spredning af problematiske stoffer fra bygge- og anlægsaffaldet.
- Har etableret et internt møbellager, hvorfra de kommunale afdelinger og institutioner kan hente brugte møbler.
- Har opsat miljø- og bæredygtighedskrav i de aftaler, som indgås på større varekøbsområder, eksempelvis krav til:
    - efterlevelse af emballage- og transportkrav,
    - mindskning af skadelige indholdsstoffer samt brug af genbrugsmaterialer (eks. plast),
    - CSR - forankret i FN`s Global Compact (menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption), og
    - arbejdsklausuler (ordentlige løn- og ansættelsesvilkår).

Det vi vil gøre:

- Senest i 2022 skal 50 % af alt husholdningsaffald genanvendes (2017 = 37%).
- Reducere andelen af madspild i kommunale køkkener i forhold til 2019.
- Stille krav til kemikalier, genanvendelighed, energieffektivitet og/eller miljøcertificering i alle indkøbsaftaler.
- Dele vores naturområder med offentligheden, og arbejde på at understøtte og udvikle naturturisme i respekt for og i balance med naturen.

Det jeg som borger, virksomhed eller forening selv kan gøre:

- Mindske madspild
- Sortere affald i flere fraktioner til genanvendelse.
- Spise mindre kød og mere af årstidens grønt og frugt.
- Købe flere lokale produkter.
- Købe varer med miljøcertifikat, f. eks. Svanen, Blomsten eller Øko-tex.

Fortsættes på næste side

BORGERNE MENER

"Afdæk flowet af ressourcer, relationer og strukturer i kommunen og hold dem op imod mål og opgaver med henblik på at gøre ting mere bæredygtigt (udnytte ressourcerne bedre),"

Input fra borgermøde

Mål 12: fortsat

Sådan følger vi op:

- Danner et samlet overblik over de varekøbsområder, som vi håndterer for at følge op på, hvad der er indkøbt og opgøre, hvor stor en andel, der er bæredygtige indkøb.
- Offentliggør hvilke køkkener der er certificeret efter det økologiske spisemærke.

Eksempler på politikker, planer og strategier der er med til at realisere FNs verdensmål 12:

- Affaldspolitik
- Erhvervspolitik
- Indkøbs- og Udbudspolitik
- Klima- og Energipolitik
- Natur- og Friluftslivstrategi

BORGERNE MENER

"Flere muligheder for at bytte og dele ting. Eventuelt kan bibliotekerne udnyttes til det."
Input fra borgermøde

BORGERNE MENER

"Del restmad, eksempelvis ved fællesspisninger."
Input fra borgermøde

Økologi og årstidens lokale råvarer er i fokus.

Miljøcertifikater sikrer et mere miljøvenligt valg.

Mere affaldssortering bliver en realitet i 2020.

Restaffaldet afbrændes hos Svendborg Kraftvarme og bliver til varme for Svendborg Fjernvarmes kunder.

BORGERNE MENER

"Efterspørg lokale økologiske produkter. Det kan skabe arbejdspladser."

Input fra borgermøde

Mål 13: Klimaindsats

Når temperaturen på kloden stiger, medfører det ændringer i vejret, også i Svendborg Kommune. Blandt andet kommer der kraftigere og hyppigere regnskyl. Det giver problemer, når kloakken ikke har plads til at lede det væk. Så sker der overløb fra de enkelte brønde, bassiner og rensningsanlæg. Derfor skal vi tilpasse vores byer, veje m.v. til det mere ekstreme vejr og desuden sørge for at mindske den negative klimapåvirkning.

Samtidig skaber vand også liv - og især i byerne er der nogle muligheder for at udnytte regnvandet som et aktiv og som et forskønnende element

Det gør vi:

- For at beskytte eksisterende bygninger, tages der forholdsregler, så der ikke planlæggeS bebyggelse i lave områder, hvor vandet nemt samler sig og skaber oversvømmelser.
- Der er vedtaget en udviklingsplan for Svendborg Havn ('Fremtidens Havn') inklusiv projektet 'Den Blå Kant', som er med til at klimasikre Svendborg Havn, både for stormflod og for skybrud. Projektet ventes gennemført senest i 2040.
- I Kommuneplan 2017-2029 er udpeget lavbundsarealer og vådområder. De kan medvirke til at afbøde virkningerne af ændrede klimaforhold.
- Sikrer at regnvand fra nye by-, bolig- og erhvervsområder, i udgangspunktet nedsives på grunden eller ledes til vandløb i stedet for til kloak. Mængderne skal samtidig minimeres, så derfor er der vedtaget maksimale befæstelsesgrader.
- Afholder arrangementer, som oplyser om, hvordan man selv kan håndtere regnvand på egen grund.
- Udarbejder årlige CO2-opgørelser på kommunalt virksomheds niveau og på geografisk niveau.
- Har vedtaget en revideret klima- og energipolitik med en række indsatser, som skal medvirke til at forebygge klimaforandringerne.

BORGERNE MENER

"Flere grønne pladser i by- og lokalsamfund - inklusiv flere træer,"
Input fra borgermøde

Det gøre:

- Dimensionere kloakanlæg større, så det er sjældnere, at kloakvand forurener jord og vand fordi det løber over i forbindelse med ekstremregn (må kun ske hvert 5./10. år afhængig af anlægstypen).
- Fokusere på lokal håndtering af regnvand (LHR).
- Genskabe mere naturlige afvandingsforhold i og opstrøms oversvømmelsestruede områder, så der sker færre oversvømmelser nedstrøms.
- Skabe små vådområder i byerne og åbne rørlagte vandløb og dermed få plads til regnen og samtidig skabe en ny livgivende åre i byen.
- Realisere dele af Grønt Danmarkskort gennem naturgenopretning, som vil kunne bidrage til klimasikring.
- Sikre at kommunen som virksomhed er 100 % omstillet til vedvarende energi (VE) i 2030.
- Sikre at kommunen som geografisk enhed er 100 % omstillet til vedvarende energi (VE) i 2040.

Det jeg som borger, virksomhed eller forening selv kan gøre:

- Aflede vand fra tage, terrasser og indkørsler til regnvandsbede og/eller faskiner.
- Projektere nybyggeri under hensyn til mulige oversvømmelser.
- Undlade for mange flisebelagte arealer.
- Plante træer.

BORGERNE MENER

"Borgere og virksomheder skal ikke spørge, hvad kommunen kan gøre for dem, men hvad de kan gøre for kommunen?"

Input fra borgermøde

Sådan følger vi op:

- Der følges op via forsikringsselskaberne. Skadesomkostningerne i forbindelse med oversvømmelser indikerer problemets omfang.
- Registrerer og følger mængden af vand, der bliver renset på renseanlæggene.
- Registrerer og følger antallet af overløb fra fælleskloak.
- Via årlig udarbejdelse af en CO_2-reduktionsplan.

Eksempler på politikker, planer og strategier der er med til at realisere FNs verdensmål 13:

- Klima- og Energipolitik
- Natur- og Friluftslivstrategi
- Kommuneplan
- Spildevandsplan

Mål 15: Livet på land

Naturen i Danmark er under pres. For at bevare en biologisk mangfoldighed er det nødvendigt at sikre og forbedre kvaliteten i de eksisterende naturområder og skabe større og mere sammenhængende naturområder. I Svendborg Kommune har vi værdifulde naturområder, men en stor del af vores naturområder er forarmede. De er relativt små, artsfattige og ligger spredt. Sammenlignet med resten af Fyn og landet som helhed udgør de beskyttede naturtyper i Svendborg Kommune en mindre del af landskabet.

Faktuelt er der i Svendborg Kommune registreret 118 arter, som er truede eller sårbare.

Det gør vi:

- Gennemfører forbedringer for vandmiljøet i vandløb og søer.
- Arbejder på at etablere vådområder.
- Sikrer rensning af spildevandet.
- Sikrer pleje af naturarealer, udvider naturarealet og forbedrer levesteder for udvalgte arter.
- Bekæmper invasive arter[2] på kommunale arealer.
- Har vedtaget strategi og handlingsplan for Natur og Friluftsliv i Svendborg Kommune (2019-2030).

Det vil vi gøre:

- Sikre god økologisk tilstand i vandmiljøet og en god naturtilstand (gunstig bevaringsstatus) i vores Natura 2000-områder.
- Øge biodiversiteten.
- Sikre god pleje af vores eksisterende naturområder og sikre levedygtige bestande af vores truede, sjældne eller på anden måde særlige arter.
- Skabe større sammenhængende naturområder og spredningsveje for dyr og planter gennem frivillige aftaler med lodsejere.

2) Dyr og planter, der spredes til områder, hvor de ikke oprindelig hører hjemme, og hvor de har en negativ effekt på den oprindelige biodiversitet.

- Sikre mulighed for at oversvømmelsestruede, værdifulde naturområder kan flytte sig ind i landet (f.eks.. Monnet).
- Opretholde robuste bestande af de internationalt udpegede arter af ynglefugle og rastende trækfugle i Øhavet.
- Øge arealet med offentlig skov.

Det jeg som borger, virksomhed eller forening selv kan gøre:

- Undlade at bruge pesticider.
- Dyrke haver mere naturvenligt (kvasbunker, insektvenlige planter, vandhuller, lade græs gro, etc.).
- Etablere græsnings- og/eller høslætlaug.
- Undlade at dyrke marginaljorde.
- Pleje græsarealer med høslæt og/eller græssende dyr.
- Plante træer.
- Bekæmpe invasive arter, blandt andet Kæmpe Bjørneklo og Japansk Pileurt.

Fortsættes på næste side

BORGERNE MENER

"Øget fokus på biodiversitet i Natur- og Tekniktimerne samt i Naturskolens aktiviteter."

Input fra borgermøde

BORGERNE MENER

"Større artsmangfoldighed på kommunens grønne områder – flere blomster."

Input fra borgermøde

Mål 15: fortsat

Sådan følger vi op:

- Foretager overvågning og registrering af naturområder og udvalgte arter (fugle, padder og insekter). I relation til Vandplaner og Natura 2000-planer evaluerer og afrapporterer vi til staten.

Eksempler på politikker, planer og strategier der er med til at realisere FNs verdensmål 15:

- Klima- og Energipolitik
- Natur- og Friluftslivstrategi
- Skovstrategi

BORGERNE MENER

"50% urørt skov."
Input fra borgermøde

BORGERNE MENER

"Ændret opfattelse af hvad der er smukt - til gavn for blomster og insekter."
Input fra borgermøde

BORGERNE MENER

"Flere vilde og giftfrie haver som tilgodeser insekter og padder."
Input fra borgermøde

Stribetæge - et smukt insekt, der lever i naturvenlige haver.

Høsletlaug gavner biodiversiteten.

Markfirben stiller særlige krav til levesteder.

Strandenge er karakteristiske for Det Sydfynske Øhav.

Mål 17: Partnerskaber for handling

Vi skaber tid, rum og mulighed for, at alle kan leve og opleve det gode liv, hvad enten man bor, arbejder eller besøger Svendborg Kommune. Vi har derfor fokus på at udvikle kommunen med udgangspunkt i vores særlige by- og landsbymæssige muligheder, den maritime historie og de landskabelige kvaliteter. Den udvikling kobles så vidt muligt med verdensmålene og realiseres via partnerskaber og på tværs af politikker og strategier. Partnerskaber skabes med borgere, frivillige, erhvervslivet og organisationer m.v.

Partnerskaber understøttes f.eks. i visionen for vores samspil med frivillige foreninger, der bidrager til et inkluderende, ansvarsfuldt og meningsbærende samfund, hvor udbyttet viser sig ved engagerede frivillige og gode tilbud til borgerne.

Svendborg Kommune er Cittaslow kommune, og det stemmer godt overens med FNs verdensmål. Helt konkret handler princippet bag Cittaslow om bæredygtighed, respekt for de naturgivne ressourcer, borgerinddragelse, og at de store mål skal opnås gennem handling på det lokale niveau.

Det gør vi:

- Deltager i eller understøtter følgende partnerskaber/frivillige tiltag:
    - Go2Green
    - Miljøforum Fyn
    - Cittaslow
    - Rappenskralderne
- Der arbejdes målrettet for at styrke samarbejdet og samspillet med kommunens frivillige foreninger. Der er udarbejdet en Frivilligpolitik, som er grundstenen for det formaliserede samarbejde.
- Der er etableret en række bruger- og interesseråd, hvor interessenter deltager og er med til at kvalificere vores arbejde gennem information og dialog (Arkitekturråd, Det Grønne Råd, Handicaprådet, Integrationsrådet, Kredsrådet, Rådet for socialt udsatte, Skolerådet for Svendborg Søfartsskole, Svendborg Eliteråd, Svendborg Erhvervsråd, Ældrerådet og strategiske samarbejder mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne).
- Har dannet "Geopark Det Sydfynske Øhav" sammen med de andre sydfynske kommuner.
- Er ved at indgå aftale med Naturstyrelsen samt Vand og Affald om skovrejsning. Målet er en større offentlig skov ejet og drevet af Naturstyrelsen.

Det vil vi gøre:

- Partnerskaber med borgere, frivillige, erhvervslivet samt organisationer skal øges endnu mere.
- Etablere et borgerråd, hvor repræsentanter fra alle Svendborg Kommunes lokalområder, får mulighed for at præge udviklingen i lokalområderne.
- Øge en tværgående og sammenhængende politik- og strategiudvikling.
- Opnå certificering som Unesco Geopark.
- " Geopark Det Sydfynske Øhav" vil, i takt med udviklingen mod at blive UNESCO udnævnt, arbejde selvstændigt med en bæredygtighedsstrategi.

Det jeg som borger, virksomhed eller forening selv kan gøre:

- Engagere dig i foreninger, skoler, daginstitutioner, råd mm i kommunen.

Sådan følger vi op:

- Følger arbejdet i borgerrådet.
- Følger udviklingen af "Geopark Det Sydfynske Øhav" og dens selvstændige bæredygtighedsstrategi.

BORGERNE MENER

"Synliggør virksomheder, der arbejder med verdensmålene."
Input fra borgermøde

Eksempler på politikker, planer og strategier der er med til at realisere FNs verdensmål 17:

- Frivilligpolitik
- Planstrategi

BORGERNE MENER

"Overdrag ansvar for vejstykker og arealer til foreninger, som tager ansvar for at samle affald og holde pænt."
Input fra borgermøde

BORGERNE MENER

"Mere lokalt demokrati, eksempelvis genopliv sognerådene."
Input fra borgermøde

Udarbejdet af:
Svendborg Kommune
- Natur og Miljø

Grafisk design:
Hjorth-Freelance

Fotografer:
vcvcvcvc (forside, side cc,cc)
Fdxdsd Cvfe (side x, xx)
Fdxdsd Cvfe (side x, xx)
Fdxdsd Cvfe (side x, xx)
Fdxdsd Cvfe (side x, xx)
Fdxdsd Cvfe (side x, xx)
Fdxdsd Cvfe (side x, xx)
Fdxdsd Cvfe (side x, xx)
Fdxdsd Cvfe (side x, xx)
osv..

(Rødme Svinehaver)